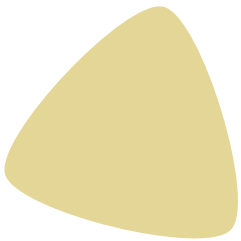

El Bon Pastor

Revista per a preveres

Núm. **62**
Febrer de 2015
Any VI

Equip promotor: Agustí Borrell, Norbert Miracle,
Xavier Morlans, Joan Planellas, Armand Puig.

Correcció lingüística: Joaquim Claver.

Disseny original: Albert Fortuny.

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014
revistaelbonpastor@gmail.com
www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de
la revista podeu fer els vostres donatius a
La Caixa **2100-0272-33-0101212882**.

Moltes gràcies

Pòrtic	4
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Presentes com el llevat	6
Francesc visita Sri Lanka JOSEPH GEETHAFONKALAN	
Un sol cor i una sola ànima	8
<i>La corrupció la paga el pobre</i> NORBERT MIRACLE	
Anunciar la Paraula	10
Perspectives complementàries JOSÉ-LUÍS ARIN ROIG	
Deixebles de l'Evangelí	13
El pacient treball interior de Don Bosco que el transforma en pare i mestre de joves (II) JOAN LLUÍS PLAYÀ	
Al servei de l'altar	16
L'almoïna, pràctica penitencial, a l'obra de Tertul·lià ANTONI J. DOLS SALAS	
Reclinats sobre el pit del Senyor	18
El capellà de Becedas PERE BELLVERT	
Rentar els peus	20
<i>Introibo ad altare Dei ad Deum qui laetificat senectutem meam</i> JOSEP MARIA TOMÀS	
Un bisbe ens parla	22
La dignitat humana com a fonament de la pau COORDINACIÓ DE CONFERÈNCIES EPISCOPALS EN SUPORT DE L'ESGLÉSIA A TERRA SANTA	
Hem vist, hem llegit	24
Gaudí: l'home, l'artista, el cristià CARD. LORENZO BALDISSERI	

La violència no s'acaba amb una sola vegada. Sempre hi ha qui vol respondre-hi. La violència engendra violència, l'espiral es fa gran i arriba a ser com una teranyina que envolta la persona i la societat, i de la qual és molt difícil desempallegar-se. D'altra banda, la violència és subtil, perquè pot semblar una acció sense motius, però de fet sempre troba raons i justificacions. Precisament, un dels autoenganys més freqüents és considerar que, es diu, cal «isolar els violents», en comptes de comprendre per què han actuat escampant la mort. Allò que s'ha d'isolar és la violència –com s'han d'isolar les cèl·lules malaltes d'un tumor– però els violents no han de ser isolats, ja que, si és així, queden encara més confirmats en els seus sentiments d'agressió i destrucció, i busquen de trobar suports a les seves accions en organitzacions que els aixopluguen. La millor arma contra la violència és, doncs, la pau preventiva, no la guerra frontal.

El terrorisme religiós no existeix, com no existeix un Déu que es complaigui en la mort de la persona humana, la mateixa que ha sortit de les seves mans. El Creador no pot ser la raó que s'addueix quan l'ésser humà és assassinat. Matar en nom de Déu és una contradicció, i no té sentit posar Déu com a justificant d'una ideologia que es mostra enemiga de la vida. No hi cap religió que tingui com a objectiu promoure matances indiscriminades d'inocents. Ara bé, malauradament es fa servir el nom de Déu –en va!– per justificar actes execrables, com ara ajusticiar presoners –cosa prohibida pels acords internacionals– o segrestar població civil –com els dos bisbes d'Alep, Mar Gregorios Ibrahim i Paul Yazigi, raptats l'abril de 2013 i encara no alliberats– o violar dones indefenses i obligar-les a canviar de religió –al nord de Nigèria o a la plana de Nínive a Iraq– o expulsar i perseguir pobles sencers pel fet de professar una altra religió –el drama immens dels cristians d'Orient, obligats a exiliar-se i perdre-ho tot, perseguits i assassinats. Massa sovint, el nom de Déu és una excusa i una coartada, per fer veure que hi ha motius religiosos allí on només hi ha afany de poder i set de venjança. No hi ha, doncs, terrorisme religiós. Només hi ha terrorismes que pretenen justificar-se amb la religió i que han de ser desemmascarats.

La religió és una component essencial de les societats contemporànies, tant si ens referim a les manifestacions i creences religioses com a les manifestacions antireligioses, que poden convertir-se en una mena de creença adoptada de forma militant. A França torna a ressonar la veu de Voltaire, l'ideòleg anticlerical de la Il·lustració, autor d'un tractat sobre la tolerància –molt venut aquests dies passats en el país veí, després dels terribles atemptats de París contra Charlie Hebdo i contra el supermercat jueu HyperCacher.

Hi ha una ideologia islàmica totalitària que mata aquells que veu com a adversaris i als quals acusa en bloc, de manera maniquea, de ser els seus «enemics». Estigmatitzats així, tot

queda legitimat: l'assassinat de població indefensa és un acte de guerra, siguin els morts policies musulmans francesos o pagesos xiïtes o dones yazidis d'Iraq. El món queda partit en dues meitats: tots els qui no són dels meus, són enemics meus.

Aquests dies s'han sentit veus del tipus «ells s'ho han buscat!» o bé «ja estaven avisats!», referides als dibuixants de Charlie Hebdo que han estat assassinats. Òbviament, ningú no volia justificar la violència, però es buscaven culpables, també del costat d'aquells que l'havien patida en pròpia carn. És evident que cal respectar els sentiments religiosos, però, com ha afirmat Andrea Riccardi en una entrevista a la revista «Il Fatto Quotidiano» (14 de gener de 2015), també és evident que la persona que no els respecta no mereix morir. Un ús abusiu de la llibertat d'expressió no pot ser bescanviat per un assassinat. En les societats globals no es poden defensar les pròpies idees amb ràfegues de metrallera! Altrament, el terror condicionaria de manera inexorable la vida dels seus ciutadans.

La qüestió és fixar unes maneres de fer i de ser que donin resposta a la complexa situació actual. En primer lloc, cal afirmar el principi absolut del valor de la vida, la de les víctimes i la dels assassins. La vida d'una persona només és de Déu. Ell la sosté perquè aquesta visqui. No és legítim prendre a l'altre allò que li pertany perquè ho ha rebut. El cinquè manament és fonamental, i s'ha d'aplicar des de l'infant que ha de néixer fins al condemnat que s'està al corredor de la mort.

En segon lloc, la religió no és estranya a la vida de les ciutats. Una laïcitat no exclou ni dogmàtica ho ha de tenir en compte. Bandejar la religió, denigrar els sentiments religiosos no serveix a la causa de la convivència, sobretot en un món marcat pel pluralisme religiós. Moltes de les persones que creuen són, a més, estrangers en els països europeus on viuen. Les minories religioses acostumen a tenir també dificultats laborals i culturals de tota mena. A més, en molts casos la religió identifica un poble concret. Per això, cal respectar els sentiments religiosos, perquè el ciutadà té dret a ser comprès en les pròpies conviccions.

Finalment, cal situar el problema allí on el fanatisme exerceix més fascinació: en les perifèries. El desarrelament, la pobresa de moltes llars, el fracàs escolar i social, l'atracció de les propostes radicals de canvi i de triomf d'una idea precisa (al marge d'un discurs ètic), les desigualtats creixents, la manca de treball sobretot entre els joves, la pervivència d'uns models de vida que xoquen contra la religió i sovint fan mal, la dificultat d'integrar les persones en projectes comuns basats en l'ajuda mútua, tot plegat és un cultiu exitós per a captar persones que s'apunten al terrorisme internacional.

Quan l'ànima canvia, llavors tot és possible. Europa ha estat mestra d'humanitat durant segles, i la humanitat s'ha de reimplantar en les grans perifèries, allí on la vida sembla no tenir futur i on la violència es palpa pels carrers. Malgrat tot, cal sembrar sense defallir. Només hi ha una possibilitat: construir un futur en pau.

ARMAND PUIG I TÀRRECH.

degà de la Facultat de Teologia de Catalunya (Barcelona)

Francesc ha visitat Sri Lanka

El Papa Francesc va arribar a Sri Lanka, país que durant molt temps ha conegut els horrors de la contesa civil, i ara tracta de consolidar la pau i guarir les ferides d'aquests anys. No és tasca fàcil superar l'amarg llegat d'injustícies, hostilitat i desconfiança que va deixar el conflicte. Una guerra que va acabar matant moltíssima gent i és difícil la reconciliació quan no hi ha llibertat d'expressió. Sense voluntat de reconciliació no es pot pacificar el conflicte entre cingalesos i tàmls, que l'any 2009 solament es va solucionar militarment.

Des del final de la Guerra Civil de 2009 i la derrota de la minoria militar tàmil, no només en la teoria sinó també en la pràctica hi ha una supremacia budista. El tipus de persecució que afecta els cristians a Sri Lanka és per causa de la 'militància d'una altra religió' i una mica menys per la 'paranoia totalitarista'. La majoria de la població del país és budista. Fins i tot el cingalès és percebut com a budista, per la qual cosa no solament els cristians tàmls són tractats com a ciutadans de segona categoria, sinó també els cristians cingalesos són mirats amb suspicàcia i sofreixen atacs freqüents. Això no solament ho fan les autoritats, que compten amb un ministre responsable de la religió (Ministry for Religious Affairs and Buddhist Sasana) sinó també per grups extremistes budistes. Aquests grups, anomenats Bodu Bela Sena i Sinhala Ravaya, liderats per monjos budistes, ataquen la minoria cristiana i sembla que estan sostinguts de forma tàctica pel govern.

En les seves primeres paraules després d'arribar a Sri Lanka, durant la cerimònia de benvinguda a l'aeroport de Colombo, el Papa Francesc va assenyalar que la seva visita apostòlica manifestà «l'amor i preocupació de l'Església» per aquest país i va indicar que la seva visita a Sri Lanka «és fonamentalment pastoral», destacant que «com a Pastor universal de l'Església catòlica he vingut per conèixer, animar i resar amb els fidels catòlics d'aquesta illa». També el Papa Francesc va canonitzar el P. Joseph Vaz, primer sant de Sri Lanka (origen Goa, Índia), que és exemple de com s'evangelitzen les perifèries, d'obediència a l'Església i de com el veritable culte a Déu no porta a la violència, sinó al respecte a la vida, la dignitat, la llibertat i el compromís d'amor al proïsme.

En la seva homilia, el Papa va afirmar que el nou sant és model per als cristians per moltes raons, però va voler centrar-se en tres raons principals. La primera —va indicar—, és que va ser un sacerdot exemplar. «Els animo a trobar en sant Joseph Vaz un guia segur. Ell ens ensenya a sortir a les perifèries, perquè Jesucrist sigui conegut i estimat a tot arreu», va expressar als sacerdots i religiosos que treballen a l'Àsia.

En segon lloc, sant Joseph Vaz ens mostra la importància d'anar més enllà de les divisions religioses en el servei de la pau. El seu amor indivís a Déu el va obrir a l'amor al proïsme sense fer «distinció de raça, credo, tribu, condició social o religió». «L'única cosa que dema-

na a canvi és llibertat per dur a terme la seva missió. La llibertat religiosa és un dret humà fonamental», va afirmar.

En tercer lloc, el Papa Francesc va afirmar que sant Joseph Vaz és exemple de zel missioner. «Encara que va arribar a Sri Lanka per ajudar i recolzar a la comunitat catòlica, en la seva caritat evangèlica va arribar a tots. Deixant enrere la seva llar, la seva família, la comoditat del seu entorn familiar, va respondre a la crida a sortir, a parlar de Crist onsevulla que fos».

Finalment, va demanar a Jesús que els cristians de Sri Lanka segueixin «l'exemple de sant Joseph Vaz, es mantinguin fermes en la fe i contribueixin cada vegada més a la pau, la justícia i la reconciliació en la societat de Sri Lanka.

A la tarda el Papa Francesc va fer una forta crida a la unitat entre cingalesos i tàmls després del terrible conflicte civil, durant la seva visita al santuari marià de Madhu, al nord de Sri Lanka. El Papa Francesc es va convertir, així, en el primer pontífex que trepitjava territori tàmil, ja que en els viatges de Joan Pau II i Pau VI aquests no van viatjar a aquesta zona del país, immerss durant 26 anys en un sagnant conflicte que va acabar l'any 2009. «Maria mai no oblida els seus fills!» Que la casa de nostra Senyora de Madhu segueixi sent una «casa d'oració i un recés de pau», va pregar el Papa Francesc, en aquest santuari. Que segueixi sent, com ha estat en la seva història secular i recent, com en els anys de la tràgica contesa a Sri Lanka —entre 1990 i 2008— que va acollir amb tendresa i misericòrdia a milers de desplaçats, que fugien de la violència. El Papa va resar davant l'antiga imatge mariana i va beneir amb ella els prop de cinc-cents mil pelegrins que van acudir al Santuari, que des de sempre és meta de fidels catòlics i d'altres religions. I va abraçar tot el poble de Sri Lanka. «Es troben avui aquí famílies que han sofert molt en el llarg conflicte que va esquinçar el cor de Sri Lanka», va assenyalar el Papa, recordant que tantes «persones, tant del nord com del sud, van ser assassinades en la terrible violència i vessament de sang d'aquells anys». Fins i tot «la venerada imatge de Maria, que data de l'arribada dels primers cristians a Sri Lanka, va ser arrencada del seu santuari», va dir també el Sant Pare expressant l'agraïment a la Mare de Déu. El Papa Francesc va concloure pregant que, per intercessió de nostra Senyora de Madhu, tots els homes trobin aquí l'ànim i la força per construir un futur de reconciliació, justícia i pau per a tots els fills d'aquesta benvolguda terra.

JOSEPH GEETHAFONKALAN,

Prevere del bisbat d'Urgell

rector de les parròquies de Bossòst i Lés (Val d'Aran)

La corrupció la paga el pobre

Aquests darrers anys i especialment els darrers mesos, la vida social a l'Estat Espanyol i també a Catalunya està marcada tristament per casos de corrupció econòmica. Alcaldes i regidors, diputats i senadors, dirigents sindicals, empresaris i banquers, fins i tot persones de la família del cap de l'estat i de la família d'un president de la Generalitat han quedat embrutats, alguns d'ells imputats per la justícia i altres condemnats i empresonats. No hi ha dia que no ens llevem amb notícies de nous escàndols financers, desfalcs o fraus. És veritat que no sempre les notícies són certes i responen a estratègies polítiques i periodístiques per destruir l'adversari polític i també és cert que hi ha gent honrada en tots els camps de la nostra societat, però el clima que avui es respira respon a l'expressió col·loquial que en el món de la política i de l'economia «no n'hi ha un pam de net». És un brou de cultiu ideal per a fer créixer el desànim dels ciutadans immersos en una crisi econòmica insuportable, la indiferència envers la cosa pública i, encara més perillós, el desenvolupament dels populismes de tot signe.

En alguns d'aquests casos, a més de la indignació pel delicte que s'ha comès s'hi afegeix l'extraordinària decepció que ens envaeix quan l'acusat és algú conegut, proper a nosaltres o en qui havíem posat la nostra admiració i confiança.

El papa Francesc ha parlat diversos cops sobre la corrupció, tant a Roma com en el seu recent viatge asiàtic. Malauradament, la corrupció no és un fet que afecti només el nostre país. Ben bé aquesta plaga està escampada arreu dels països democràtics i impregna completament totes les institucions dels països sotmesos a dictadures. Alguns episcopats com el mexicà, el veneçolà o el bolivià, amb gran valentia, perquè arriquen fins i tot la pròpia vida, han denunciat les xarxes de corrupció als seus respectius països. Com n'hem d'aprendre de les perifèries!

Fins i tot institucions bancàries i financeres de la Santa Seu han quedat també sota sospita de males pràctiques, fraus i actuacions clarament escandaloses aquests darrers anys. La intervenció de Francesc, seguint la línia iniciada per Benet XVI, no ha estat només pronunciar paraules de condemna sinó que, amb decisió, ha anat creant estructures de control i de sanejament de les institucions econòmiques i també apartant de les seves responsabilitats aquells que no actuaven amb l'honestedat que requereix la gestió de l'economia de l'Església.

Francesc, en una homilia diària, tot comentant la història de la mort de Nabot per ordre del rei Acab per tal d'apropriar-se de la seva vinya, digué: *La corrupció és el pecat que està més a l'abast de la mà, que té la persona que té autoritat sobre els altres, ja sigui econòmica, política*

o eclesiàstica. Tots tenim la temptació de la corrupció. És un pecat a l'abast de la mà. Perquè quan hom té autoritat se sent poderós, se sent gairebé Déu.

A Caserta, sud d'Itàlia, una regió castigada per la corrupció des de fa molts anys, el passat mes de juliol Francesc va dir amb contundència: *Això és particularment important en aquesta vostra bella terra que requereix ser tutelada i preservada, requereix tenir el valor de dir no a tota forma de corrupció i d'il·legalitat —tots coneixem el nom d'aquestes formes de corrupció i de il·legalitat—, demana a tots ser servidors de la veritat i assumir en cada situació l'estil de vida evangèlic, que es manifesta en el lliurament de si i en l'atenció al pobre i a l'exclòs.*

En un marc encara més solemne, al palau presidencial de Manila, Francesc afirmà: *els bisbes de Filipines han demanat que aquest any sigui proclamat «Any dels Pobres». Espero que aquesta profètica convocatòria faci que en tots els àmbits de la societat es rebutgi qualsevol forma de corrupció que s'apropia dels recursos dels pobres.*

Combatre la corrupció política i econòmica és un deure de justícia per a tot cristià i evitar tot tipus de corrupció econòmica en el si de l'Església ha de ser també prioritari en tots els nivells. Així com administrar correctament els béns materials i no malbaratar-los, ja que som administradors d'uns béns que no són nostres, sinó dels pobres de la nostra Església.

I els que han comès el pecat de corrupció? Quina penitència han de complir? Evidentment, han de retornar, com va fer Zaqueu, allò que han robat, però cal alguna cosa més. El Papa deia en una de les seves homilies: *l'únic camí per a vèncer el pecat de la corrupció és el servei als altres, que purifica el cor.*

Seria bo que els corruptes, després de retornar a la societat allò que havien obtingut indegudament i d'haver penat a la presó el seu delicte, si tenen consciència de pecat, dediquessin la resta de la seva vida al servei dels pobres, perquè aquests són els qui han estat més perjudicats per la seva actuació.

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

*Prevere de l'Arquebisbat de Tarragona
Rector del Seminari Major Interdiocesà*

Perspectives complementàries

Crida l'atenció a qualsevol lector de l'Evangelí la diversitat de perspectives sota les quals cada evangelista narra el fet singular de la vocació/crida dels primers deixebles.

Cert: no podem oblidar la lliçó de l'Església naixent que desestimà l'exitós *Diatessaron* de Tacià el Siri, deixeble de Justí, quan vers l'any 170 d.C. harmonitzà i concordà els quatre evangelis en un de sol *a través dels quatre* (= *Diatessaron*) perquè superposant quatre perspectives s'elimina la singularitat de cadascuna d'elles. Però res no ens impedeix de fer una mirada atenta als diversos accents evangèlics perquè entre tots ens aporten una riquesa global que supera la individual de cada evangelista.

A Marc la primera preocupació de Jesús després del breu sumari sobre la seva predicació inicial v.14-15 i per tant la primera acció del seu Ministeri és que *tot passant vora el llac de Galilea, veié Simó i el seu germà Andreu i els digué: «Veniu amb mi i us faré pescadors d'homes».*

Mc 3,14s i Mt 4,18s presenten el fet sota la perspectiva de la màxima profunditat teològica subratllant que *Jesús va cridar els qui va voler*. Aquí «*voler*» no és sinònim d'«*estimar*» sinó de «*donar la gana*»: en grec «*estimar*» i «*donar la gana*» s'expressen amb verbs diferents.

Així som invitats a contemplar la dimensió teològica -la més profunda- de tot procés vocacional: els elegits al Ministeri sacerdotal ho som perquè al Senyor li ha donat la gana! I res més!

A Marc, en la vocació de Simó-Pere i dels seus companys, Jesús és qui pren del tot la iniciativa, sense mediació de ningú més. Els únics protagonistes de la crida apostòlica són Jesús, que és el qui crida, i els deixebles que, *abandonant les xarxes, se n'anaren amb Ell*. Les circumstàncies són totes eliminades per concentrar l'atenció en la dimensió fonamental.

Mc 3,14s especificarà millor la triple finalitat d'aquesta Elecció: *perquè estiguessin amb Ell, per enviar-los a predicar, amb poder d'expulsar dimonis*.

La finalitat d'*estar amb Ell* no és la primera només perquè alguna ha d'anar en primer lloc, sinó perquè és la que fa possibles les altres dues! «Estar amb Jesús» és un estar dinàmic amb actitud de deixeble escoltant per a sintonitzar fins adquirir comunió de valors. Mai no podem oblidar ni menysprear aquesta primera finalitat.

La finalitat d'*enviar-los a predicar* es fonamenta en el fet que tot allò que aprendran i rebran del Mestre no és un privilegi per quedar-se'l ells sinó un tresor a compartir. Predicar és comunicar —a vegades de paraula i sempre amb testimoniatge— les experiències de gràcia viscudes. L'encàrrec evangelitzador coincideix amb la tendència humana a comunicar a l'altre allò que em fa feliç.

La finalitat de *tenir poder per expulsar dimonis* avisa que no es pot construir el Regne de Déu sense destruir el Regne del Maligne. *Un home posseït d'un esperit maligne es posà a cridar: Per què et fiques amb nosaltres, Jesús de Natzaret? Has vingut a destruir-nos? Ja sé prou qui ets: el Sant de Déu!* (Mc 1,23s): amb un poder/capacitat que als apòstols/enviats els ve de l'Enviant, Jesús.

*Mateu pràcticament copia l'esquema de Marc i per tant té el seu mateix accent.

*Lluc, abans de narrar l'elecció dels Dotze (6,12s), ha presentat la relació ja existent de Jesús amb Simó i els fills de Zebedeu: fa temps que Jesús exerceix el seu Ministeri d'ensenyament i acció. A Natzaret ha presentat el seu programa (4,16s); després ha obrat miracles (4,33s.38s; 5,12s.24s) i *predicava per les sinagogues dels jueus* (4,44).

Dins aquest context ara *la gent s'apinyava al seu voltant per escoltar la paraula de Déu., pujà en una de les barques que era de Simó., s'assegué i instruïa la gent de la barca estant. Quan Jesús acabà de parlar, digué a Simó: «Tira llac endins i caleu les xarxes»* (5,1s).

L'objecció del pescador Simó és òbvia: «*Mestre, ens hi hem escarrassat tota la nit i no hem pescat res*». La més elemental lògica d'un pescador experimentat avisa amb seny: la proposta de *calar les xarxes*, precisament ara, no té cap perspectiva raonable d'èxit.

Però a la lògica humana es contraposa la docilitat del pescador Simó al Mestre Jesús: «*Ja que tu ho dius, calaré les xarxes per pescar*». L'autoritat del Mestre Jesús s'imposa a l'autoritat del mestre-en-l'art-de-pescar perquè una *pesca com aquella* (5,9) tan miraculosa serà símbol de l'altra pesca apostòlica que espera a Simó com a *pescador d'homes* (5,10). El pescador Simó havia comprovat ja l'eficàcia poderosa de la paraula de Jesús quan *Jesús s'acostà a la sogra de Simó que tenia una febre molt alta, va increpar la febre i la febre la va deixar* (4,38s).

Igual com Mc 3,13 (*Jesús pujà a la muntanya*) també Lc 6,13 destaca l'ambient previ de pregària que precedeix l'acció decisiva de la vocació dels primers deixebles: *Jesús se n'anà a la muntanya a pregar*. Mentre Marc empra simplement el simbolisme de *pujar a la muntanya*, Lluc especifica millor que *pujà a la muntanya a pregar*.

Lc 6,13 concreta la denominació teològica d'apòstols en el sentit etimològic d'«enviats» que Jesús els donà: *Va cridar els seus deixebles, n'escollí Dotze i els donà el nom d'apòstols*.

*L'evangelista Joan ens invita a contemplar la mediació humana en la vocació dels Apòstols: Andreu arriba a Jesús pel testimoniatge del Baptista (Jn 1,35s); Simó hi arriba portat pel seu germà Andreu (Jn 1,40s); Natanael, invitat pel seu paísà Felip (Jn 1,44s).

A l'evangeli de Joan, Andreu dóna *el primer* testimoni a favor de Jesús davant *el seu germà Simó*.

Així el primerencontre d'Andreu i l'altre deixeble anònim amb Jesús tingué lloc pel testimoni del Baptista; i el primerencontre de Simó amb Jesús gràcies a l'acció del seu germà Andreu.

Certament la paraula i acció testimonial de l'altre no és prou perquè hom es decideixi a favor de Jesús; però sí pot ser el que posa en funcionament la dinàmica vocacional.

Tot arrenca de la suggeridora invitació «*Veniu i ho veureu*» (Jn 1,35s) que Jesús fa als dos deixebles del Baptista i que és veritable pedra-clau de tota invitació vocacional.

Aquells dos deixebles del Baptista pregunten a Jesús «*Mestre, on us allotgeu?*». Això equival a preguntar «Quina és la teva vida i quina oferta de vida ens fas?». Han anat a buscar Jesús, però encara no saben massa bé què busquen. Al final l'element clau és la invitació cordial de Jesús amb claredat: «*Veniu i ho veureu*». No és prou escoltar l'altre que t'ha parlat amb entusiasme de la proposta de Jesús. El pas decisiu és anar-hi tu i veure-ho personalment. El seguiment de Jesús sempre tindrà com element definitiu l'opció personal, clara i valenta, d'anar a Jesús i fer-ne experiència personal del viure amb Jesús.

Aprenem, doncs, la lliçó inherent a les perspectives complementàries dels evangelistes sobre el fet únic i singular de la crida que Jesús fa a alguns constituent-los apòstols/enviats seus i pescadors d'homes amb la triple missió radical d'estar amb Ell, per enviar-los a predicar, amb poder d'expulsar dimonis.

Ens cal sobretot confiança en Déu: és el subratllat de Marc i Mateu. No podem repetir avui l'error dels deixebles pensant *que ens enfonsem*, perquè mereixeríem el retret del Senyor: «*Encara no teniu fe?*» (Mc 4,38s).

Fidels al subratllat de Lluç, cal a més no oblidar la lliçó d'aplanar una ruta per al nostre Déu, alçant fondalades i abaixant muntanyes (Is 40,3s) mitjançant una més dinàmica Pastoral amb joves i *evangelitzadors que passin temps amb els joves proposant-los de seguir Jesús*: perquè Jesús crida a *ser pescadors d'homes* uns que ja són escoltadors de la seva paraula.

Cal també concretament que els preveres imitem l'estil del *Baptista*, que encengué en Andreu el desig de conèixer Jesús; d'Andreu, que portà el seu germà Simó on era Jesús; i de Felip, que engrescà el seu paisà Natanael.

JOSÉ-LUÍS ARIN ROIG

Prevere del bisbat de Tortosa,
Vicari general

El pacient treball interior de Don Bosco que el transforma en pare i mestre de joves (II)

El 16 d'agost de 1815 naixia sant Joan Bosco en el llogaret de I Becchi de Castelnuovo d'Asti, poble del Piemont (Itàlia). Enguany se celebra el seu 200è aniversari. El ressò que la seva figura de sacerdot i educador de joves, especialment dels més provats per la vida, ha tingut en l'Església és extraordinari.

Com es va anar plasmant en ell la figura de “pare” i de “mestre” dels joves? Quin procés interior va seguir, que el va dur a viure amb veritable passió evangèlica al servei dels nois i joves al llarg de tota la seva vida? Aquesta és la pregunta a què pretenen respondre aquestes notes iniciades en el número anterior de *El Bon Pastor*.

El mestratge de sant Josep Cafasso

Joan Bosco tenia 14 anys quan es va trobar per primer cop amb Josep Cafasso. Veí del seu mateix poble (Castelnuovo d'Asti), tenia aleshores 19 anys i era un seminarista totalment identificat amb la seva vocació. *El sacerdot es ven al Senyor... Res li ha d'interessar tant com la seva glòria i el bé de les ànimes*, li va dir en aquella ocasió quan en Joan el convidava a participar en una festa del seu poble.

Amb els anys, Josep Cafasso fou el seu amic i el seu director espiritual. D'ell va aprendre Joan Bosco a *ser sacerdot* i a *saber-ne fer*. Es va posar a les seves mans sense reserves en el no fàcil camí de discerniment del seu carisma personal. En ell veia l'ideal del pastor, zelós i sant, que se li havia proposat en el seminari.

L'Església de Torí venera amb especial agraïment la figura d'aquest sant sacerdot. Pocs anys després de la seva ordenació, els seus superiors el van posar al davant d'una institució —el Convictori eclesiàstic— on molts dels joves sacerdots seguien durant dos cursos, una formació pastoral molt acurada. Joan Bosco, aconsellat per Don Cafasso, els va seguir durant el bienni 1841-43, i hi va continuar un any més com a formador auxiliar. No cal dir que van ser uns anys decisius en la seva formació pastoral.

El model de sacerdot-pastor proposat per Don Cafasso

¿Quins van ser els trets del model pastoral que Don Cafasso proposava a la consideració dels joves sacerdots i que tant va inspirar la personalitat sacerdotal de Don Bosco?

Josep Cafasso es preocupava, sobretot, de fomentar i consolidar l'estructura interior dels joves sacerdots. El seu ensenyament girava al voltant de la identitat sacerdotal i de les exigències del ministeri. Heus aquí una síntesi dels seus ensenyaments:

- La vocació sacerdotal és d'una altíssima dignitat i d'una seriosa responsabilitat: correspondre-hi suposa una implicació total.
- Pel tal d'esdevenir fidel servent del Senyor cal una disponibilitat total, sense excepcions; servir promptament, amb gràcia i de bon grat, i cercar en tot moment la glòria de Déu.
- El model és Jesucrist. L'eix de l'espiritualitat sacerdotal és *com-formar-se* al Crist en esperit, sentiments, pensaments i missió.
- Per a ser imitadors del Crist resulta indispensable emprendre un camí ascètic, exigent, d'acceptació i obediència a la seva voluntat; i actuar de forma que el cor es mantingui lliure, amo i senyor de totes les coses, en el convenciment que l'ascesi ens fa especialment idonis per a les exigències del ministeri.
- Per a formar-se com autèntics sacerdots és indispensable una clara, sincera i decidida voluntat d'arribar a ser-ne. No n'hi ha prou amb desitjar-ho ni de fer bons propòsits. No es pot ser un mediocre. De sacerdot, o se n'és o no se n'és.

Les indicacions formatives de Don Cafasso

Essent, doncs, Jesús, l'únic model del sacerdot-pastor, ¿què proposa Don Cafasso als sacerdots? Bàsicament la contemplació i imitació de Jesús a Betlem, a Natzaret i en la seva vida pública, extraient-ne les corresponents conseqüències:

La contemplació i imitació de la pobresa real i de l'abaixament de Jesús a Betlem: el seu despreniment, l'adaptació, el sacrifici, la resistència...; l'acceptació serena dels sofriments; no restar frenats davant les dificultats; les actituds d'abnegació, de renúncia del que és superflu; la humilitat, sense la qual res no és possible. (*El Senyor no fa dependre pas el fruit del ministeri del sacerdot d'ell mateix, de la seva habilitat, ciència o habilitat*). Com dient: els fruits provenen de ser Crist.

La contemplació i imitació de la vida retirada i laboriosa de Jesús de Natzaret: el recés, el silenci, l'allunyament d'allò mundà (*Hem estat separats del món per esdevenir totalment del Senyor*). Es tracta d'un allunyament que dóna delicadesa, profunditat i eficàcia perquè està amarat d'esperit interior. Es tracta d'un recés ocupat, d'un recolliment en què es treballa no pas amb finalitats humanes sinó per a la glòria de Déu, no jutja per les aparences sinó per la substància. (*Tot això no és qüestió d'un moment, no s'aprèn en un dia; es requereix estudi, reflexió, experiència, pregària... contínuament*).

La contemplació i imitació del ministeri públic de Jesús, el veritable model de virtuts pastorals: la pregària, la mansuetud i la caritat, el desinterès, la recerca de la glòria de Déu i el bé de les animes. En aquest sentit, subratlla:

- *La íntima i constant unió de Jesús amb el Pare.* Com serà d'important, doncs, reservar temps freqüents i fixos de pregària ("Si es té temps, es dedica a la pregària i

això omple de goig; quan no se'n té, es busca la relació amb el Pare amb jaculatòries, mirades, impulsos amorosos...”).

- *La mansuetud*, expressió de la caritat compassiva “que atrau i enamora”.
- *El lliurament de Jesús clavat a la creu*, pacient, mansoi, obedient (*Pare, a les teves mans encomano el meu esperit: Heus aquí el punt on ha d'arribar el sacerdot format en l'escola del Mestre... Senyor, Vós ho sabeu, vull morir amb Vós, vull morir com Vós, vull morir a prop de Vós*”).
- *L'amor*, així entès, encén el cor del sacerdot amb una passió incontenible que polaritza tota la seva existència (*Diguem, amb sant Francesc de Sales: doneu-me ànimes, Senyor; doneu-me ànimes a qui salvar*).

Aquest impuls d'amor de Déu, aquesta radicalitat inflamada de caritat, constitueix el cor de l'espiritualitat sacerdotal de san Josep Cafasso que ell encomanava amb el seu testimoni de vida als joves sacerdots del Convictori. Es tracta d'un amor unitiu. El pastor que viu la caritat pastoral amb aquesta intensitat no percep el cansament pel seu ministeri, és fecund en el seu treball apostòlic, viu serenament, joiosament. Té una única preocupació: fer-ho tot al servei i a la major glòria de Déu.

Don Bosco es va deixar impregnar d'aquest estil d'espiritualitat sacerdotal. L'estil de vida apostòlic que ha deixat a l'Església és justament aquest, el de la caritat pastoral que és un impuls apostòlic que mou a cercar les ànimes i a servir només Déu. El seu fet diferencial, però, és el seu dinamisme juvenil. Els joves foren la passió del seu cor sacerdotal: «Jo estudio per vosaltres, treballo per vosaltres, visc per vosaltres, i per vosaltres estic disposat fins i tot a donar la vida». El seu lema i la seva pregària: *Da mihi animas, coetera tolle*.

JOAN LLUÍS PLAYÀ I MORERA

Prevere salesià

Delegat del Provincial per a Catalunya, Andorra i Balears

L'almoïna, pràctica penitencial, a l'obra de Tertul·lià

Propera ja la Quaresma i tenint en compte les tres obres penitencials que el Senyor recomanà, ens ha semblat bo exposar el pensament d'un cristià antic —del segle III i a més del nord d'Àfrica: Tertul·lià— sobre l'almoïna. A diferència del dejuni i de l'oració, Tertul·lià no escriví mai cap obra sobre l'almoïna. Així i tot, a nou escrits de l'Africà compareix l'almoïna i sempre envoltada d'elements penitencials. Les obres que tracten aquesta problemàtica són: *Apologeticum*, *De baptismo*, *De patientia*, *Ad uxorem*, *De idololatria*, *Aduersus Marcionem*, *De uirginibus uelandis*, *De fuga in persecutione* i a *De ieiunio aduersus psychicos*.

En aquests escrits l'autor fa palès tres idees principals: l'almoïna sempre és emprada per recolzar el punt de vista de l'autor sobre altres problemàtiques, no per aprofundir el seu propi sentit. La segona idea que s'exposa és que l'almoïna sempre compareix com a integrant del que és l'essència de la praxi cristiana. I finalment, se'ns mostren unes certes vinculacions entre l'almoïna i la penitència.

a) L'almoïna al servei d'altres problemàtiques

En totes les obres en què es fa referència a l'almoïna, aquesta és usada per recolzar el punt de vista de l'autor sobre altres problemàtiques, no per aprofundir el sentit d'aquesta exigència de la fe cristiana. Així s'insisteix que és bona per a l'Imperi; que admetre tothom al baptisme no és fer almoïna; que demostra el poc interès dels cristians pels béns materials; que l'almoïna mostra la poca conveniència del matrimoni entre cristians i pagans; que Déu és un; que has de deixar clar quan donis que ets cristià; que no has de donar en benefici propi; que convé que les verges portin vel; que els dejunis són necessaris...

b) L'almoïna és part essencial de la praxi cristiana

La segona idea que ens ofereix l'estudi de l'almoïna a l'obra de Tertul·lià és que aquesta sempre compareix com a integrant del que és l'essència de la praxi cristiana. El Déu cristià prefereix la misericòrdia als sacrificis (Cf. Os 6,6). No estranya, doncs, que el cristià, mogut per la seva fe, exerceixi misericòrdia fent almoïna. És el mateix Senyor qui la demana. Per assenyalar, aquest aspecte les cites neotestamentàries més emprades pel Nord-africà són: Mt 5,40; Mt 6,3; Lc 3,11; Lc 6,30; Lc 11, 41; Lc 16,9.

Aquesta praxi cristiana va acompanyada d'altres, com poden ésser: la pertinència a l'Església, la visita als malalts, la participació a l'Eucaristia, dur una vida segons la fe, la pregària, senyar-se, el baptisme, les prostracions, el dejuni, sofrir amb paciència les persecucions... Certament no totes tenen la mateixa importància, però el seu conjunt conformen el que s'anomena vida cristiana. L'almoïna junt amb l'elecció divina i l'amor de Déu són les coses vertaderament importants de la Llei de Déu. Des de les primeres obres

(*Apologeticum*) fins a les darreres (*De ieiunio*), Tertul·lià testimonia que l'almoina –entre els cristians– és entesa en un doble nivell: institucionalitzada i personal:

L'almoina institucionalitzada. Els cristians del nord d'Àfrica feien una aportació mensual (o amb altra freqüència) totalment voluntària, amb la qual es constituïa un *quasideposita pietatis* amb què s'atenien els cristians necessitats: donar menjar i enterrar els difunts que morien sense mitjans, socorre els nins i nines orfes i mancats de béns, ajudar els criats vells, ja jubilats, i els qui han naufragat, així com aquells condemnats a les mines, desterrats a les illes o empresonats per causa de la fe. El cristià entén que tots aquests són germans de fe que, per mor d'aquesta, poden confiar ésser ajudats. És una almoina que fa la comunitat als seus més necessitats, en nom de tots els que la integren.

L'almoina personal. El cristià s'atén a la norma evangèlica de «donar a qui li demana» (Cf. Lc 6,30) i es distingeix per la seva generositat. Tant és així que, amb una frase lapidària, Tertul·lià afirma que «és major la misericòrdia dels cristians pels carrers que la religiositat dels pagans en els temples». Si l'almoina institucionalitzada s'adreçava als cristians, aquesta té com a destinataris els pagans, i si aquella es feia en base a la germanor o fraternitat de fe, aquesta és per la fraternitat segons natura de tots els homes.

c) Relacions entre almoina i penitència

De la relació entre la penitència i l'almoina, que és l'objectiu últim de l'estudi fet, es pot afirmar que tant l'origen –Déu– com els fruits de l'almoina –la salvació de l'home– són comuns a la penitència. Tertul·lià sovint anomena l'almoina junt amb altres elements penitencials com puguin ésser el baptisme, les pregàries, les prostracions, el dejuni. Cert que no diu mai que l'almoina sigui una acció penitencial, però el fet que comparegui entre altres pràctiques que sí que ho són, deu significar qualche cosa.

Conclusió

Hem d'acabar afirmant que malgrat a l'obra de l'Africà es troben relacions d'origen i de fruits entre l'almoina i la penitència, i que l'almoina és citada entre d'altres elements penitencials, no es pot afirmar que als escrits de Tertul·lià aparegui com una obra penitencial, al mateix nivell del dejuni o de l'oració. En aquest sentit és curiós que Tertul·lià no digui mai que l'almoina perdona pecats, perquè abans d'ell ja era una doctrina ben acceptada pel pensament cristià (Did 4, 6: SC 248, 161), i tot d'una després d'ell Cebrià de Cartago ho torna exposar clarament (Cyprianus, Eleem. 1: CCL 3A, 55). Però el que sí és clar és que l'almoina en tot moment forma part de la vivència del cristià tant a nivell personal com comunitari. Que aquesta sigui doncs una de les nostres pràctiques per la Quaresma que prest encetarem.

ANTONI J. DOLS SALAS

*Prevere del bisbat de Mallorca
Rector de la parròquia de la Santíssima Trinitat*

El capellà de Becedas

L'any 1538, Teresa de Jesús pateix una greu i misteriosa malaltia que la portarà, per voluntat del seu pare, a sotmetre's al tractament d'una curandera en el poble de Becedas, dels Ducs de Béjar, al bisbat de Plasència.

Santa Teresa passarà en aquell poble d'unes tres-centes ànimes els mesos de maig, juny i juliol del 1539, quan tenia 24 anys d'edat. Més d'un quart de segle més tard, en escriure la seva «*Autobiografía*», recordarà aquella estada centrada en l'experiència amb el beneficiat D. Pedro Hernández, que aquell any tenia cura de la parròquia. La Santa el defineix com «*de harto buena calidad y entendimiento; tenia letras, aunque no muchas*». Aquell capellà l'escoltava en confessió i li va prendre afició en veure-la tant ben disposada per a la vida espiritual. En aquells moments, Santa Teresa es trobava de ple sota la impressió de la lectura del «*Tercer Abecedario Espiritual*» de Fr. Francisco de Osuna que el seu oncle, D. Pedro de Cepeda, li havia regalat en passar ella per Hortigosa.

No es difícil d'entendre que la Santa, amb motiu de les confessions al capellà de Becedas, hagués fet comentaris i fins i tot li demanés aclariments. En tot cas, ella va trobar les seves indicacions del tot assenyades i per això mateix el tenia per home de «lletres» suficients i ben fonamentades. El cas és que aquest sacerdot, en reciprocitat d'esperits, li va confiar a Teresa que es trobava dominat per una passió desordenada envers una dona del lloc, i que d'això feia ja set anys. Li confià que no sabia com sortir-se'n, perquè el tenia «*hechizado*». Santa Teresa s'assabentà per la gent del lloc que la relació era pública i notòria i havia fet perdre la bona fama al capellà. A més, aquella dona li feia portar un «*idolillo*» de coure (probablement representació de Venus) que ningú li havia pogut treure de sobre. La Santa li pregà que li donés l'amulet, que ella va tenir cura de fer llençar al riu. El capellà recobrà la pau i, just un any més tard d'haver-lo conegut Santa Teresa, ell morí. Escriu la Santa: «*Tengo por cierto que está en carrera de salvación. Murió muy bien y muy quitado de aquella ocasión*».

Vint-i-cinc anys més tard, en escriure la seva «*Autobiografía*», Santa Teresa fa aquesta misteriosa observació sobre els fets de Beceda: «*Mi intención era buena, la obra mala; pues por hacer bien, por grande que sea, no havia de hacer un pequeño mal*». Son paraules de discerniment d'esperits que indiquen com cercava que Déu fos servit en totes les seves accions i intencions. Els PP. Efrén de la Madre de Dios i Otger Steggink, biògrafs notables de la Santa d'Àvila, fan aquesta consideració dels fets de Becedas: «*Era la primera victoria de Santa Teresa en su vocación de santificar a los sacerdotes. Parece que debiera quedar muy satisfecha de tan feliz término, y no fue así. Había, cierto, buscado la gloria de Dios, y tan apasionada-*

mente, que no vio el peligro que corría con aquella sospechosa amistad. Díriamos que era un rasgo del amor heroico propio de un alma santa. Pero su conciencia no podía sosegar. Era demasiado. Había perdido el dominio de su corazón y se había arriesgado a perderlo todo. Y así lloro aquel triunfo como una derrota». En el Libro de Recreaciones, Sor Maria de San José afirma: «Había una persona eclesiástica grave, y como la Santa era hermosa y de grande discreción y gracia, aficionóse a ella, pareciéndole ella que por ser agradecida debía corresponder a la amistad, y más que era confessor y diciéndole él que algunas cosas no eran pecado. Con este engaño la Santa debía sufrir lo que no sufriera si supiera era pecado».

Els fets de Becedas ens porten a una doble consideració: El capellà de la localitat era segurament un home complidor del seu ministeri, confessava i celebrava missa; però estava dominat per una passió que el feia ser més un bon funcionari, savi i discret, que no pas un pastor. De fet havia perdut el seu bon nom davant de la feligresia per la seva relació il·lícita amb una dona del lloc des de feia set anys. Aquest fet ens adverteix contra una vida de formes però que no té cura del fons: Hom, sense que necessàriament es caigui en pecat, es pot excusar en el compliment dels seus deures i deixar a l'ombra la vigilància del cor i el progrés espiritual. Santa Teresa, en canvi, no deixa d'examinar les motivacions profundes de les seves actuacions, sense permetre que mai res sigui un parany a les mocions de l'Esperit Sant.

PERE BELLVER I MORENTE

Prevere del bisbat de Girona

Vicari Judicial

«Introibo ad altare Dei, ad Deum qui laetificat senectutem meam»

A Aquell matí a l'hospital em van comunicar oficialment el que feia temps que el meu cos pronosticava: havia arribat l'hora de canviar el full de ruta de la meua vida sacerdotal al voltant dels meus 80 anys. El metge m'ho va dir ben clar: «ha arribat l'hora de retirar-se, de jubilar-se»

Aquells dies pel meu cap van barallar-se diversos substantius referents a la meua nova vida. El que vaig veure clar és que no podia retirar-me ni jubilar-me. Recordava l'eslògan que havia brodat en la cinta amb què em va lligar les mans el dia de l'ordenació sacerdotal: *in aeternum ero tecum*. Ho tenia clar, havia de continuar exercint el meu sacerdoci. No valia ni retirar-me ni jubilar-me. Aquells dies es rumorejava l'abdicació del Rei, i servidor no havia d'abdicar de res, solament abdiquen els reis; ni dimitir, cosa que fan els que han obrat quelcom malament. Tampoc no m'agradava que ara seria pensionista o de la tercera edat, ni renunciar, que és cosa dels bisbes, ni passar a la reserva, com fan els militars. Em va agradar el que em va dir el Sr. Bisbe quan li vaig exposar què seria de la meua vida d'ara endavant. Em va dir: seràs emèrit, que equival a reconèixer els serveis, però continuaràs servint la diòcesi. Em va agradar i ara formo part del llistat de la bona colla dels meus germans sacerdots emèrits.

Continuo essent pastor, encara que emèrit. Voldria comunicar mitjançant la revista *El Bon Pastor* la meua experiència sacerdotal d'ara. Es fonamenta sobre tres eixos.

Primer: Vida espiritual. A la meua terra gastem el verb «xalar» per expressar la nostra joia. Puc dir que ara xalo resant la Litúrgia de les Hores. Ho faig, perquè tinc temps, pausadament, repetint versets si m'agraden, em deixo guiar per un comentari sobre els salms. A més de la Litúrgia de les Hores també ocupa un bon lloc la Lectura Espiritual; ara tinc a les mans *Les morades* de Sta. Teresa. I, és clar, un temps prou llarg dedicat a la pregària personal, mitjançant la *Lectio Divina*.

Segon: Formació. Es tracta d'estar al dia i enfortir la pertinença a l'Església, donar raó de la nostra esperança, segons ens diu sant Pere. Necessito, com els músics del litànic, no deixar de tocar en cap moment la pròpia partitura, ara la partitura de la meua vellesa, que ha de mirar no el passat, com solen fer els vells, sinó el futur. La lectura m'ajuda a formar-me, a més que em desintoxica de la tele. Em falta temps per llegir les revistes que tinc a mà: "El Bon Pastor", "Catalunya Cristiana", "Taüll", "Vida Nueva", "Full Diocesà", el "Butlletí" del Bisbat, a part dels discursos del Papa Francesc, i la premsa diària per estar al dia.

Tercer: Apostolat. Un recorda tot el que ha fet en la seva vida, ara sóc «comodí»: ajudo els sacerdots de la parròquia i l'arxiprestat a suplir-los en les celebracions si els rectors s'han

absentat de la parròquia. Continuo essent disponible. Un altre aspecte del meu apostolat és asseure'm amb els vells quan surto a caminar. Amb els vells trobo a cada temps el lloc adequat per seure, per gaudir del sol o per alliberar-me de la calor. Escoltar les converses és un noticiari del que passa pel poble o judicis que fan dels nostres polítics i de la seva situació econòmica. Em pregunten quina és la meva resposta, com a capellà. Bon apostolat.

Com a resum dic que encara que la salut fa miques, per fosca que a vegades considero la meva vida, com a sacerdot mai he de claudicar per aportar seny, il·lusió, viure el sacerdoci. Penso que un sacerdot no és ancià, sinó madur com el vi vell, ningú no és vell si no ho vol ser i com a sacerdot no vull ser-ho. A vegades en les reunions em diuen que això no puc fer-ho perquè sóc vell i aleshores corro per fer-ho. Cert que la vellesa és com el santuari de les xacres, totes hi troben refugi. Quan era jove, en començar la Missa dèiem: *Introibo ad altare Dei* i l'escolanet responia *ad Deum qui laetificat juventutem meam*. Ara, en començar la missa, quan em dirigeixo a l'altar, dic molt endins meu: *Ad Deum qui laetificat SENECTUTEM meam*. Sí, Déu m'enforteix, em dóna joia. Per això contemplo l'ancianitat com un servei a l'Església. Per reviure aquest servei, mentre pugui assistiré a les reunions diocesanes de formació permanent, de recessos, d'exercicis espirituals. Són trobades de comunió que reforcen la meva Vida Espiritual, la meva Formació i el meu Servei com a sacerdot emèrit.

Faig meu el salm 92:

Encara donaran fruit a la vellesa.
Continuem plens d'ufana i de vigor,
per proclamar que és recte el Senyor, la meva roca.

JOSEP MARIA TOMÀS

Prevere emèrit del bisbat de Tortosa

Crida dels bisbes: La dignitat humana com a fonament de la pau

Declaració de la Coordinació de Conferències Episcopals en suport de l'Església a Terra Santa, 15 gener 2015

Els Bisbes membres de la Coordinadora de les Conferències Episcopals en suport de l'Església a Terra Santa hem vingut a pregar i a donar suport a la comunitat cristiana, per promoure la pau i la dignitat humana en aquesta terra dividida.

Hem vist les tràgiques conseqüències del fracàs de la política nacional i internacional per aconseguir la pau. La dignitat humana ve donada per Déu i és absoluta. L'actual conflicte amenaça la dignitat dels Palestins i dels Israelians, però sobretot el nostre compromís amb els pobres ens urgeix a donar suport a les persones que pateixen a Gaza. Fa un any, vam definir la situació de Gaza com "un desastre realitzat per l'home, un escàndol desconcertant, una injustícia que demana a la humanitat una solució". Com a conseqüència de la terrible destrucció causada per la guerra de l'any passat, la nostra presència va recordar a la petita comunitat cristiana de Gaza que no ha estat oblidada.

Desenes de milers de famílies de Gaza no tenen un habitatge adequat. En aquest últim període de fred polar, almenys dos nens van morir d'hipotèrmia. El bloqueig continu impedeix la reconstrucció i contribueix dramàticament a la desesperació que mina la legítima esperança dels Israelians per la seva seguretat. Però també crea nivells intolerables d'atur i empeny les persones senzilles cap a la pobresa més extrema.

Tot i la devastació, les atterridores escenes de destrucció que hem vist, i els temors d'una altra guerra que hem pogut escoltar, l'esperança és viva a Gaza. Hem vist famílies que reconstrueixen les seves vides amb determinació. Hem vist una petita comunitat cristiana amb una fe enorme. Hem admirat la tenacitat de molts voluntaris. Hem visitat l'escola "Sagrada Família", on Musulmans i Cristians estudien i juguen junts en harmonia. Ens hem reunit amb les Germanes del Sant Rosari, que fidels a la seva cofundadora la beata Marie-Alphonsine, que aquest any serà canonitzada pel Papa Francesc, realitzen un ministeri profètic d'educació. Hem celebrat la missa amb les Germanes Carmelites del Carmel de Betlem. La seva fundadora, la beata Mariam Baouardy, és una altra cristiana Palestina que dóna testimoni de la santedat que encara sorgeix en aquesta terra, i també ella serà canonitzada aviat.

Els líders polítics han de defensar la dignitat humana de la població de Gaza. Un estudiant ens va dir, de manera punyent, que havia rebut un correu electrònic durant la guerra en

què li preguntaven si necessitava menjar, roba o habitatge. Va respondre, sense amargor, que el que necessitava era dignitat. Les persones de bona voluntat d'ambdues parts del conflicte volen el mateix, una vida digna de la persona humana.

En els propers mesos continuarem oposant-nos al projecte de construcció del mur a la Vall de Cremisan, ja que això significaria la pèrdua de les terres i del sosteniment de moltes famílies cristianes. Aquesta situació és tràgicament un microcosmos respecte a la qüestió de la terra. Seguirem també oposant-nos a l'expansió del programa dels assentaments, il·legals segons el dret internacional, de la qual hem estat testimonis directes a Hebron. El seu impacte en la llibertat de circulació dels Palestins i en la confiscació de terres és simplement injust.

Després del fracàs de les negociacions i la consegüent violència del 2014, convidem urgentment els poders públics a ser creatius, a trobar nous enfocaments, per a construir ponts, no murs. Hem d'humanitzar el conflicte afavorint una major interacció entre Israelians i Palestins. La pau només arribarà quan totes les parts respectin el fet que la Terra Santa és sagrada per a les tres religions i és la llar de dos pobles.

Conscients que aquest any hem caminat seguint les petjades del Papa Francesc, fem nostre el seu recent Discurs davant el Cos Diplomàtic : «El meu pensament es dirigeix, sobretot, a l'Orient Mitjà, començant per l'estimada terra de Jesús, que he tingut l'alegria de visitar el passat mes de maig i a la qual no ens cansarem mai de desitjar la pau. Així ho vam fer, amb extraordinària intensitat, al costat del llavors President israelià, Shimon Peres, i el President palestí, Mahmud Abbas, amb l'esperança ferma que es puguin reprendre les negociacions entre les dues parts, perquè cessi la violència i s'assoleixi una solució que permeti, tant al poble Palestí com a l'Israelità, viure finalment en pau, dins d'unes fronteres clarament establertes i reconegudes internacionalment, de manera que "la solució de dos Estats" es faci efectiva».

El camí de la pau exigeix el respecte dels drets humans d'Israelians i Palestins. La nostra pregària alimenta l'esperança que fa possible la pau. Demanem a tots els cristians que preguin pels Jueus, els Cristians i els Musulmans d'aquesta terra que anomenem Santa.

BISBE STEPHEN ACKERMANN, *Alemanya*; **ARQUEBISBE STEPHEN BRISLIN**, *Sud-àfrica*; **BISBE RAYMOND BROWNE**, *Irlanda*; **BISBE PETER BÜRCHER**, *Dinamarca, Finlàndia, Islàndia, Noruega i Suècia*; **BISBE OSCAR CANTÚ**, *E.U.A.*; **BISBE CHRISTOPHER CHESSUN**, *Església d'Anglaterra*; **BISBE MICHEL DUBOST**, *França*; **ARQUEBISBE RICARDO FONTANA**, *Itàlia*; **BISBE LIONEL GENDRON**, *Canadà*; **BISBE FELIX GMÜR**, *Suïssa*; **ARQUEBISBE PATRICK KELLY**, *Anglaterra i Gal·les*; **BISBE WILLIAM KENNEY**, *Anglaterra i Gal·les, COMECE*; **BISBE DECLAN LANG**, *Anglaterra i Gal·les*; **BISBE KIERAN O'REILLY**, *Irlanda*; **BISBE THOMAS MARIA RENZ**, *Alemanya*; **ARQUEBISBE JOAN-ENRIC VIVES**, *Espanya*.

Gaudí: L'home, l'artista, el cristià

L'excel·lent i exhaustiu assaig del cardenal Lluís Martínez Sistach¹ té l'objectiu d'acompanyar-nos en la visita a l'obra mestra d'Antoni Gaudí, la Sagrada Família de Barcelona. Escrit amb la intel·ligència de l'expert en les fonts i amb la percepció subtil de l'home que sap combinar l'art i la mística, el llibre fa un recorregut en quinze capítols en companyia del genial arquitecte i dissenyat per tastar i per tant obrir-se a l'admiració i a la contemplació.

La publicació d'aquest volum es produeix en un moment propici, el que segueix el primer sínode sobre la família, que va tenir lloc el setembre d'aquest any passat i precedeix la preparació del de 2015: s'encasta com una perla preciosa o com una tessella important en el bell mig del mosaic sinodal.

El Sant Pare Francesc, en ocasió de la festa litúrgica de la Sagrada Família del 29 de desembre de 2013, va escollir la Basílica de la Sagrada Família de Barcelona com un dels tres temples més importants en el món per a les peregrinacions i pregàries de les famílies. En aquella ocasió, i en vista del sínode, va lliurar als fidels l'oració a la Sagrada Família.

Majestuós monument dedicat a la Sagrada Família de Natzaret, l'obra de Gaudí és un santuari universal de les famílies i un símbol de fraternitat i de pau al món. Tal com va ser concebut pel seu arquitecte, la Sagrada Família de Barcelona és un cant de lloança a Déu-Trinitat i transmet un missatge evangèlic: «la catedral dels pobres» que juntament amb les escoles dissenyades per als pobres són dues realitats que simbolitzen una meravellosa trobada entre les tres persones de la «Trinitat del cel» - Pare, Fill i Esperit Sant - i la «Trinitat de la terra» Jesús, Maria i Josep. Un missatge evangèlic que avui el papa Francesc porta endavant amb determinació pastoral.

L'itinerari traçat per l'autor en aquest llibre ens porta pas a pas a contemplar la bellesa i l'esplendor de la grandiosa basílica, on estan inscrits la natura, la Sagrada Escripura i la litúrgia: els tres «llibres» que Gaudí va triar com inspiradors de la seva alta i simbòlica realització artística.

Gaudí fou un fervent cristià, profundament vinculat a la Santa Església Catòlica, de vida honesta i exquisides virtuts humanes i cristianes: en ell destacaven la humilitat i la senzillesa, la pobresa i la caritat. L'obra de Gaudí celebra la irrupció del diví en la naturalesa i en l'home i esdevé una perfecta harmonia entre la verticalitat i l'horitzontalitat, entre l'espai i el temps, amb un sublim toc creatiu que fa immortals les pedres que parlen i inspiren.

¹ LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH, *Gaudí: l'uomo, l'artista, il cristiano* Città del Vaticano, Libreria Editrice Vaticana, 2014,

És suggerent la invitació a entrar al temple a través de les tres façanes dedicades a la vida de Jesús, començar per la Nativitat, continuant per la Passió, Mort i Resurrecció, i, finalment, la Glòria, moments que a Gaudí li recordaven la seva joventut vigorosa, la seva trobada amb el sofriment i la seva entrada en la llum de Déu, garantia d'una autèntica vida cristiana.

A l'exterior, els tres grans retaules catequètics per a aquells que no coneixen Crist i l'Església són un presagi de la forta crida que el Papa Francesc ha adreçat a l'Església, per sortir a les perifèries del món, per ser evangelitzadora i missionera.

L'itinerari artístic i espiritual de la Basílica de la Sagrada Família ve ofert al públic pel cardenal Martínez Sistach com un vàlid i competent subsidi per conèixer una obra arquitectònica i artística que marca la història de la humanitat.

CARDENAL LORENZO BALDISSERI

Secretari General del Sínode dels Bisbes

Publicat a *L'Osservatore Romano*, 4 gener 2015

El Bon Pastor
Revista per a preveres
